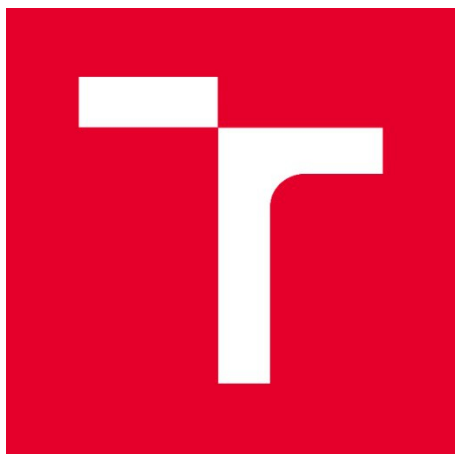

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR ENVIRONMENT

STUDIO OF ENVIRONMENT

DOKUMENT O DU DU

DOKUMENTARY ABOUT DU DU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

BcA. ANETA WILLERTO VÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

MgA. BARBORA KLÍMOVÁ, ArtD.

BRNO 2018

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST

s. 5 – 9

OBRAZOVÁ ČÁST

s. 10 – 11

TEXTOVÁ ČÁST

Du Du.

Do kolonky „charakteristika problematiky úkolu“ ve studisu jsem napsala: „Vytvoření autoportrétu na základě zrcadlení vlastní identity v okolním prostředí, v lidech. Výsledná práce se odvine od postupného sbírání vizuálního materiálu – video, kresebné i textové záznamy, objekty. Součástí procesu bude i rozhodnutí o finální podobě a instalaci díla.“ Tak to bude asi ono, no. Du. Ich. Du.

I is someone else.

Všechno to začalo... – otřesný úvod. Šla jsem si udělat čaj. Jednou. Před pár lety. Tedy, ne že bych si v životě dělala čaj pouze jednou, ale takhle se to prostě říká. Vcházím do kuchyně, na sobě nějakou pytlovitou mikinu, tepláky. Žádné ponožky, ač je v bytě docela chladno. Je velký, okna pořádně netěsní, a tak je obtížné jej vytopit. Zvlášť v kuchyni, kde ani není topení, a za velkých zim proto necháváme hořet sporák. Všechny čtyři plotny.

V konvici už bublá, pytlík s (pravděpodobně černým) čajem leží v hrnku. Čudlík cvakne, chápu se madla, vyklápím horkou vodu. A v ten okamžik se najednou vidím zezadu, z pohledu třetí osoby.¹ V tomhle podivném 360° kině navíc promluví (poměrně hluboký) cizí hlas: „Du Du si nalévá čaj.“ Přes svou podivnost mě zážitek pobaví, a slíbím si, že někdy v budoucnu natočím dokument o Du Du.

Ted' se možná zdá, že jsem kapitoly nazvala špatně – alespoň ty dvě první bych mohla přehodit, že? No, možná. A možná jsou všechny názvy tady variabilní. Ještě sice přesně nevím, jak se budou jmenovat ostatní, ale tuším, že se stejně budou prolínat s obsahy většiny textů v této dokumentaci. Tam a zase zpátky. Takže je to v podstatě jedno.

Tak. A teď, po téměř úplně zbytečném odbočení, k věci. Z „dokumentu o Du Du“ mi zůstalo jen jméno. A tím nemyslím jen Du Du, i když tak se mi říká taky.

Žádné divoce transcendentální zážitky sdílet nechci a nebudu, toho už bylo dost. Všechno to začalo... Když jsem si začala všimát pohybu lidí okolo. Pořádně. Obzvlášť na trénincích taekwonda, kde se v mase (no, ono nás zase tolik není, ale budiž), jež by se měla pohybovat stejným způsobem (pravidla jsou jasná), začala projevovala osobitost každého bojovníka. I sebejemnější odlišnosti dopadaly na sítnici jako kladivo na palec. Několik lidí se mi vrylo do paměti, bavilo mě je pozorovat. Až jednou, jednoho krásného podzimního potréinkového večera, jsem své dojmy vyřkla nahlas. Konkrétně o klukovi, jehož pohyby mě rozčilovaly. Vrátilo se mi něco ve smyslu: „Ježiši, ty jsi úplně jak můj otec, ten je taky dokonalej.“ V ten moment jsem si uvědomila onen řetězec projekcí, ve kterém každodenně s naprostou samozřejmostí fungujeme. Vadí mi vidět jeho nejistotu a strach z toho důvodu, že vidím přesně to, co ovládá mě samotnou (což ve mně vyvolává pocity sebenelibosti)? Dost možná. Ať je to tak či onak, snažím se od té doby dívat se s pokorou.²

1 https://www.google.cz/search?q=third-person+game&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj2hOr8j8PaAhVKISwKHRRfAXsQ_AUICigB&bih=1366&bih=662

2 Upřímně, úplně se mi to nedaří.

Tento psychologický jev popsal již na konci 19. století Sigmund Freud jako projekci, coby vědomé či nevědomé promítání svých vlastních chtěných či nechtěných vlastností na druhého. V souvislosti se slovem projekce, by se dalo polemizovat nad tím, co to vlastně znamená, přenesu-li tyto své přenosy na projekční plochu.³ Odhalím se tím? Přesněji – své ego?

To je jedna věc. Druhá má fascinace trvá o něco delší dobu. O pár let. S tím, jak roky přibývají, nabývá zřetelnějších obrysů, a trochu mě děsí, že s ní jde ruku v ruce určitá fixace (stejně jako na ostatní mé zájmy). Je to věkem? Prochází takovým procesem všichni bez rozdílu? Co bych dělala, kdybych se jednoho rána probudila do světa bez zubů? Nahradil by je jiný zachytný bod, dle kterého bych s takovou jistotou soudila lidi?

Nevím, nakolik se zde rozepisovat zrovna o chrupu. Je to sice stěžejní prvek mé diplomky... Nosná konstrukce. Exoskelet. Tortilla plněná ještě teplou směsí. Kelímek, ve kterém o sebe tlučou hrací kostky. Hromada jehličí, ze které se při bližším prozkoumání vyklube mraveniště...

Chci tím říct, že pokud to (všechno anebo jen něco – ale to by nebylo úplné, takže by to bylo zbytečné) napíšu sem, tak nebudu mít co říct v práci samotné. Což by byla škoda. Asi. Hm? Jo, dalo by se oponovat, že to přece můžu napsat jinak... Ale prostě nemůžu. Tečka.

Ne, možná bych to měla alespoň trochu okomentovat. Co mě na zubech může zajímat... Může se v nich odrážet sociální prostředí, biologická determinace, životní styl, osobní zkušenosti, slabosti, posedlosti, snahy... Odvíjí ve mně nejrozličnější příběhy.

A pak je tu ta věta, která všechno obepíná, a která, stejně jako všechny věty, ve větších či menších nuancích mění svůj význam podle toho, kdo si ji čte. Není moje, je Rimbauda, mám ji od Havrána a toho mám od Klímové. *I is someone else*.⁴

Neexistují vůbec žádná fakta, nýbrž jen interpretace.

Praktický přínos své práce nedokážu odhadnout. I když nějaký mít dozajisté může. Ve fantazijních světech se člověk dokáže snadno ztratit. Jaké jsou vlastně jiné cíle, než v posledku praktické? Na této půdě možná lepší nepolemizovat.

Takže... Jaké jsou cíle mé diplomové práce... No, asi splnit zadání, čili „Vytvořit autoportrét na základě zrcadlení vlastní identity v okolním prostředí, v lidech“.

Hlavně v těch lidech... Ostatní témata / fascinace jsem odstříhla. Mohla by se z nich stát obyčejná, o ničem nevypovídající výplň. Snažila jsem se vyhnout přílišné poetice, zároveň jsem však chtěla vystavět určitou naraci (anebo alespoň gradaci – to možná spíš) směřující k nějaké pointě. Snažila jsem se nachytat, vložit do díla aspekty, které nemám vědomě plně pod kontrolou, i když kontroly se nikdy nevzdám (automatismus nepřichází v úvahu – ani nemůže, zvhledem k technice provedení). Snažila jsem se udělat pěknou diplomku.

Mám mít ještě nějaké cíle nebo to stačí? Nikdy si tím při tvorbě pro určitou formu nejsem úplně jistá.

³ Viz níže.

⁴ V angličtině jsem ji viděla poprvé. Mám taky pocit, že takhle vyznívá nejpřesněji. Vít HAVRÁNEK (ed.), *Autobiographies*, Praha: Revolver Books/Secession Wien/tranzit.cz 2006, s. 1966.

Video.

„Dokument o Du Du bude video.“ – to jsem věděla už od začátku, i když jsem měla různé ztřeštěné nápady zahrnující všelijaké instalace, kresby, několikrát jsem se na to taky chtěla vykašlat a jít se třeba zabít. No, ale bude to prostě video. Jednoduše. Žádný další stres.

Video.

Natáčela jsem na školní kameru Panasonic NV-GS500EP-S. Je to poměrně zastaralý přístroj nahrávající na kazetku. Nikdo ji nepoužívá, takže ji můžu mít neustále u sebe.

Vzhledem k tomu, že to není žádný drahý fancy⁵ přístroj, nebála jsem se ji brát kamkoliv a točit při jakýchkoli příležitostech. Žádný stres.

Taky jsem natáčela (část podpořenou „scénářem“) na mobil. Iphony točí docela pěkně. Myslím, že to dohromady funguje. Scény natočené analogovou kamerou mají (možná trochu nostalgický) charakter postarších home videí, která nám doma leží uložená na kvantech VHSeK. Čiré nevinné voyeurství. Nevinné, pokud si jej člověk neuvědomuje. Kdo by si chtěl ale uvědomovat jeho otravnost a moc (ať už záznamu nebo samotného aktu), které se vlastně jen těžko brání. V kontrastu s tím digitální obraz, který snad nikoho svou čistotou nebude znepokojoval (ač s sebou nese stejné funkce). Musím se přiznat, že jsem s propojováním dvou „video-vizualit“ ještě neexperimentovala. Jednou jsem ale pracovala s nalezenými YouTube videi (tzn. s opravdu různorodým vizuálním materiálem) a fungovalo to, ač to nebyl záměr a cíl práce byl úplně jiný.

Je zvláštní, že ač by mělo být přirozenější pořizovat záznamy dokumentárního charakteru spíš na mobil (který má člověk v ruce neustále), raději jsem k jejich získání použila kameru o velikosti 6 mobilních zařízení. I když je většinou více méně jasné, kdy člověk na telefon nahrává, natáčí-li na kameru, je to neoddiskutovatelně „jasnější“. Jako kameraman se cítím upřímněji, snímání se najednou pod uvědomělým dohledem začínají projevoval jinak – zvláště, když se kamera zaměřuje na určitou jejich část. Najednou se ukazuje něco navíc.

Byla zde eventualita v podobě možností postprodukce. Pozastavovat, zpomalovat záběry. Vracet je pozpátku. Finální střih ukázal, že takových zásahů není třeba. Nemají význam. Postprodukce by naopak rušila, mohlo by nechtěně odkrývat a zvýrazňovat médium a jeho konstrukci. I když to už možná dělá dvojí kvalita obrazů. Tím pádem... jsem opustila i myšlenky na práci s fotografickými portréty. I když mám k danému tématu docela vhodný archiv. Už by to bylo moc.

Přemýšlela jsem o zvuku. Vizuál nesmí být rušen, jde přece hlavně o *dívání se*. Co se týče tématu zubů, i to s sebou nese určitou specifickou audiostopu, ovšem zdá se mi disruptivní. Raději ji opsat. Voice over i přímý záznam zamítám. Vložila jsem titulky. Ty můžou štěpit vizuální pozornost,⁶ jsem však ochotná toto riziko podstoupit. Taky si myslím, že to vlastně nebude tak horké.⁷ Napsala jsem tedy jakýsi „scénář“. Scénář pro ústa, jež jsou tichá. S titulky vespod. Občas splitscreen. A je to.

5 Poznámka z Wikipedie: „Fancy, vlastním jménem Manfred Alois Perilano, je německý zpěvák žánru italo disco, nejvíce populární byl v druhé polovině 80. let.“ Haha.

6 Bohužel neuvedu konkrétní příklady, ale obecně ze zkušeností z galerií vím, že by občas bylo záhodno řešit provedení díla jinak – u některých děl nevádí, že divák „nestíhá všechno“, u některých je to velká škoda.

7 Vzhledem k charakteru mého videa.

Co se týče ostatních zvukových záznamů (např. z tréninků taekwonda), ty by se daly použít... I když tam samotné video zrovna nebude. Ale ne. Nedaly. Udělala jsem opět tiché video.

Jde taky vlastně o to, že nejsem obdařena „audio sluchem“ - je to sice divné spojení, ale nevím, jak jinak zdůraznit vnímání zvuku v umění. Nemám pro to cit. Kdybych nepracovala na atuoportrétu, bylo by legitimní požádat někoho v tomto směru schopného o spolupráci. Takto jsem od toho upustila. Musím pracovat s tím, co umím.

Hm. Asi bych mohla upřesnit, že to není video k promítání na velké projekční ploše. Bude to videoinstalace. A potrvá zhruba 6 minut. Není to zase tak nesnesitelná délka. To už mám vyzkoušené.

Blair Witch.

Co tu máme dál... „Zdůvodnění volby výrazových prostředků.“ To už jsem udělala v předchozí kapitole, ne? Třeba co se týče toho záznamu. No dobře, tak to ještě trošičku rozvedu. V první řadě ale ne v „relevantních souvislostech v oblasti umělecké praxe“. Jako jo, videoart je hodně obsáhlá disciplína, videí jsem viděla spousty a spousty (včetně těch, ve kterých bych mohla hledat jistou *relevanci*), ale... Já prostě musím zmínit hlavně The Blair Witch Project (1999). Možná se mé analogie budou zdát lehce krkolomné a kostrbaté. Nevím, možná je to trapné. Mám-li však být upřímná, hodně mě baví a inspiruje (i když nedokážu říct konkrétně jak). Dokument, který skupinka lidí natáčí o legendě, snad i konkrétním objektu / subjektu (tady si nejsem jistá správností výrazu) – jenž se však samovolně přetransformuje (vlastně už na začátku) do dokumentu o nich samotných. Pozoruju druhého a můj pohled se odráží v jeho akcích. *Musím* pozorovat druhého. Mám v sobě vůči jeho já empatii i předsudky – rozhoduju o tom, co vidím a co ne? Kde končím já a začínáš ty? Nezačínám být trochu patetická? Nejsem patetická celou dobu? Ztrácím přehled. Každopádně... Blair Witch je klasika. Roztřesená kamera. Závan autentičnosti.⁸

Tahat sem Haruna Farockého je asi blbost. I když je jeho „fejkový“ dokument spojený s prožitkem vlastní tělesnosti dozajista inspirativní (ano, mluvím o té cigaretě), a asi by se na to daly nabalit významy, říkám si proč... A Artur Żmijewski? Ve videích *Realism* je přítomno ono pozorování, jinakost těla (tu jsem vlastně v textu zatím nezmiňovala... tak ji zmiňuju teď, není zbytí), jenže to je zase o něčem jiném. Nevím, do jaké míry ve své práci zdůrazním sociální tematiku. Asi i možná jo. Ale jestli to spojovat se Żmijewskim... Není to totiž úplně můj záměr. Četla jsem Gombrowiczův *Kosmos*, ve kterém dle anotace „Hrdina románu utíká z domova do zakopanského letoviska, opouští známý svět ukotvený v kosmu souborem soudů a názorů na skutečnost a objevuje svět nový, zaplněný prapodivnými věcmi. Vytvořit z nich nový, logicky uspořádaný systém však může být nad jeho síly.“ Četla jsem Levého *Sebevraždu* (psanou hezky v du formě), a dle recenzí bych si měla přečíst i *Autoportrét* (možná to ještě v pravý čas stihnu⁹) – formálně to bude možná podobné. I jinak.

8 Vůně mrkvového koláče, který tu není.

9 Nestihla.

(A ještě si přečtu *Pana Gwyna* od Alessandra Baricciho a něco sem k tomu dopíšu. Anotace slibuje: „... Na jedné výstavě si uvědomí, že portrét se dá namalovat i tak, že model nepozorujeme, ale pochopíme.“ Pokud tu knížku seženu.¹⁰)

Pak je tu ještě ten Jajcaj. Ondrej¹¹ jakožto vykradač hrobů sice úplně nepracuje s tím, co řeším ve své práci, a co se týče umělecké praxe – nu, pohybuje se dost na periferii. Každopádně je jeho zájem o stomatologii a zubní protetiku taktéž jakýmsi způsobem příbuzný. Mohl by být příjemným (v rámci své profesionality / fanouškovství) konzultantem v oblasti výkladu zubních jinakostí. Jenže mi neodepsal na mail¹² a v rozhovorech se o tom nic nedočtu.

Třeba ještě natrefím na další díla s „řešením příbuzné problematiky“, zatím mě však žádné další nenapadají. Ještě Nietzsche řekl něco ve smyslu *If you stare into the abyss, the abyss stares back at you*.

Hryzení svědomí vychovává ke kousání.

Moc se mi to povedlo. Jsem se sebou a se svým dílem naprosto spokojená. Zadání jsem splnila přesně. Jsem tak šikovná...

Předpokládám, že nejsem jediná, kdo má s poslední kapitolou Dokumentace závěrečné práce problém. Jak zhodnotit výsledky své (dlouhodobé) práce bez patřičného časového odstupu...? Co se dá dělat, pokusím se alespoň shrnout těch pár dojmů, které jsem schopná ze svého dílka vytěžit.

Jsem překvapená, jak moc se od prvopočáteční myšlenky změnilo. Nemám pocit, že špatným směrem. Více se vyčistilo (jak vizuálně, tak obsahově), materiál (hlavně ten nehmotný, resp. zhmotnělý textem) se okleštil a zbylo z něj to podstatné, více či méně doslovné fragmenty (které stejně tvoří poměrně kompaktní celek. Když se podívám zpětně, spočítám doby zoufalství, nechutenství k pokračování, občasné záchvěvy naděje vedoucí do slepých uliček... Tak musím říct, že se mi to vlastně docela povedlo. Ano. Asi. Nevím. Nedokážu to zatím objektivně posoudit, cloumají mnou pochybnosti.

Hmm. Podnětů a možností pro další práci mám nyní mnoho. Za prvé, autoportrétování je záležitost, které se člověk nevyhne, ať dělá, co dělá. No dobře, pracovat s tím vědomě je věc jiná, ale od toho si (z výše již naznačených důvodů) dám na nějakou dobu pauzu. Ostatní lidé mě ale zatím bavit nepřestali (jenže v nich bohužel neustále vidím své odrazy). Au. Takže jakékoliv portrétování stranou anebo v lehce masochistickém módu. Nevadí. Je to zábava. Odlitky zubů a tvorba jakéhosi archivu (lehká inspirace Jajcajem) není nejhorším řešením této otázky (činnost je to zároveň velmi osobní, ve stejný čas úplně odosobněná, takže ideál). Co s tím dál však nevím. Boxovat.

Ohledně těch podnětů pro další práci jsem napsala „Za prvé“, že? Co by tak mohlo být za druhé... Asi to, že hodlám pokračovat s videem / textem. Tahle práce prostě není první ani poslední, kterou zpracovávám pomocí těchto médií, akorát ji musím nějak okomentovat, protože je to diplomka. Ale pouze jedna část všeho.

10 Nesehnala.

11 <http://www.rakva.estranky.cz/>

12 Nakonec odepsal, ale stejně z toho nic moc nebylo, tak tuhle zmínku nechávám v původním znění.

OBRAZOVÁ ČÁST

Ten vzduch divně syčí.

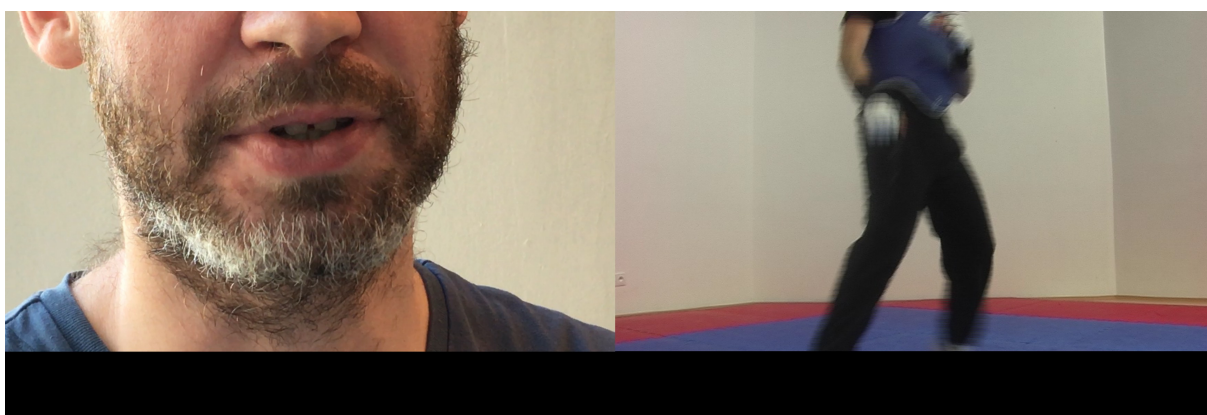
Dokument o Du Du, digitální video, 6 minut, 2018, (část dvoukanálové projekce)

Dokument o Du Du, digitální video, 6 minut, 2018, (část dvoukanálové projekce)

Dokument o Du Du, digitální video, 6 minut, 2018, (část dvoukanálové projekce)

Dokument o Du Du, digitální video, 6 minut, 2018

Dokument o Du Du, digitální video, 6 minut, 2018

Odkaz na závěrečnou práci:

http://archiv.ffa.vutbr.cz/vskp/video/2018-willertova-aneta-dokument_o_du_du